

NEEM EEN *Nevenfunctie!*

*BRENG EVENWICHT IN JE
EIGEN TEVREDENHEID*

Wat beweegt accountants om naast een drukke baan nog aan de bak te gaan op een ander terrein? En wat levert het op voor de betrokken partijen? Accountants en nevenfuncties: een verkenning.

'HET BEROEP VAN CONTROLLEREND ACCOUNTANT IS MISSCHIEN WEL MINDER LEUK GEWORDEN. HET HEBBEN VAN NEVENFUNCTIES KAN HET EEN STUK INTERESSANTER MAKEN.'

De natuurlijke habitat van een accountant is een accountantskantoor of een financiële afdeling in het bedrijfsleven. Maar accountants zijn daarnaast ook stichtingsbestuurder, commissaris, hoogleraar en zelfs concertpianist. En dat is nog maar een kleine greep uit de zee aan mogelijke nevenfuncties.

Een Google-search op de termen 'nevenfuncties' en 'accountants' leidt tot het beeld dat de nevenfunctie vooral moet worden verdedigd. Het gaat al snel over de noodzaak van het vastleggen van nevenfuncties in lijstjes; ze mogen toch vooral niet leiden tot belangenverstrengeling.

Dat aspect is uiteraard belangrijk, maar in de praktijk leiden nevenfuncties ook tot een mooie symbiose tussen accountants en organisaties die graag gebruikmaken van hun financiële expertise. Het helpt veel organisaties in hun functioneren, zonder daarvoor diep in de buidel te hoeven tasten.

WAT IS EEN NEVENFUNCTIE?

Een nevenfunctie is een functie naast de hoofdfunctie. Dat klinkt eenvoudig, maar dan moet wel duidelijk zijn wat de hoofdfunctie is. Martin Hoogendoorn (voormalig partner EY en toen - en nu - onder andere hoogleraar aan de EUR en Raad bij de Ondernemingskamer) zegt hierover: "Toen ik partner was bij EY, was het hooglerschap aan de EUR een nevenfunctie. En bij de EUR moest ik invullen dat EY mijn nevenfunctie was. Twee nevenfuncties dus. Ik vond het zelf eigenlijk altijd twee hoofdfuncties, al besteedde ik meer tijd aan EY."

Om deze verwarring te vermijden spreekt men bij sommige organisaties over 'andere functies'. In ieder geval denkt men in de volksmond bij nevenfuncties meestal aan een onbezoldigde functie, met een geringere tijdsbesteding dan de hoofdfunctie.

BEWEEGREDENEN

Een snelle scan door het spreekwoordenboek biedt mooie metaforen voor het 'waarom' van het hebben van nevenfuncties: "Iedigheid is des duivels oorkussen",

"verandering van spijs doet eten" en "wie goed doet goed ontmoet" (of eigenlijk meer: wie goed ontmoet doet goed).

Dat zijn in een notendop ook de redenen voor accountants om een nevenfunctie te aanvaarden. Erika Marseille (zelfstandig gevestigd met enkele nevenfuncties, onder andere als commissaris bij KWR Watercycle Research Institute): "Ik vind dat mensen zich moeten ontplooien. Je moet eruit halen wat erin zit. Daarnaast is het beroep van controllerend accountant de afgelopen jaren misschien wel minder leuk geworden. Het hebben van nevenfuncties kan het een stuk interessanter maken. Je verbetert je persoonlijke vaardigheden en leert beter je grenzen aan te geven. Vooral als het moeilijk wordt dan ga je leren." Roxanne Rijnbergen (auditor bij de Sociale Verzekeringsbank en bestuurslid bij Stichting Wakker Dier) ziet wel een morele plicht voor accountants om iets bij te dragen aan de maatschappij: "Accountants vergeten soms wel eens dat ze heel hoog zijn opgeleid en daarvoor best dankbaar mogen zijn. Ik vind dat je daarvoor wel iets extra's mag geven."

TIPS EN TRUCS

- Doe een *due diligence*. Zorg dat je de organisatie kent en dat je met de mensen vooruit kunt in goede en slechte tijden.
- Doorgrond niet alleen de financiën, maar begrijp ook de markt en het beleid van de organisatie.
- Houd rekening met crisissituaties. Die zorgen voor piekbelastingen.
- De tijdsbesteding valt altijd tegen en is meestal twee keer zoveel als aangekondigd.
- Zorg voor een verzekering tegen bestuurdersaansprakelijkheid.
- Communiceer goed over nevenfuncties met de organisatie waar de hoofdfunctie wordt uitgevoerd.

IK WORD GENOEMD

Prof.dr.ir. 'ik word genoemd' Akkermans. Wie kent hem nog, de legendarische creatie van Van Kooten en De Bie? Hij was de verpersoonlijking van de functiegeilheid die wordt bevredigd vanuit het 'ons-kent-ons' circuit.

Meerdere (oud-)politici uit de afgelopen decennia vertoonden trekken van Akkermans en hadden soms wel dertig nevenfuncties tegelijkertijd. Nevenfuncties waren vaak erebaantjes die het ego opkrikten. Maar die houding lijkt definitief veranderd. Er worden steeds meer eisen gesteld aan nevenfuncties. Dat maakt het lastig om goed inhoud te geven aan dertig banen tegelijk.

WAT BRENGT DE ACCOUNTANT?

In de markt voor nevenfuncties bestaat een grote behoefte aan de expertise van de accountant als financieel deskundige. "Er is heel veel vraag naar penningmeesters en meestal willen niet-accountants geen penningmeester zijn", aldus Marseille.

Accountants zijn hoog opgeleid en bezitten veel kennis over accountancy, financiën, risicomanagement en interne beheersing. Dat zijn goede pijlers om een bijdrage te leveren aan organisaties, zoals goede doelen en vrijwilligersorganisaties. Volgens Rijnbergen kijkt een accountant vooral met een financiële en risicogerichte blik. Die kan zo een goede tegenpool zijn in gesprekken met andere bestuurders. "Je denkt als accountants toch meer aan dingen waar andere bestuurders minder aan denken. Je accountantsblik neem je mee in je privéleven, maar natuurlijk ook in een nevenfunctie."

Accountants zien hun toegevoegde waarde vooral als bestuurslid, liefst in wat grotere organisaties, met een goede functiescheiding en een goede interne organisatie die zorgdraagt voor de operationele werkzaamheden. Op die manier kan vanuit het beroep een goede bijdrage worden geleverd. Rijnbergen: "Ik zou ook best in het dierenasiel kunnen gaan helpen, maar daar heb ik simpelweg de tijd niet voor. Met een bestuursfunctie kun je in principe met een beperkte tijdsinspanning toch een goede bijdrage leveren."

WAT HAALT DE ACCOUNTANT?

Accountants zien hun nevenfuncties als een verrijking. De accountant kan vanuit een andere invalshoek iets doen met dezelfde kennis, maar moet nu besturen en daarvoor verantwoordelijkheid nemen. Dat kan enorm het gezichtsveld verbreden als accountant en als mens. Het relativiseert en het maakt veel duidelijker hoe bestuurders naar een accountant kijken. Accountants zien het ook als een interessante en waardevolle toevoeging om met professionals te werken die geen accountant zijn.

Gido Visser (partner Dubois & Co. Registeraccountants en bestuurslid bij onder andere Stichting Vluchteling en

het Nederlands Helsinki Comité): "Finance is belangrijk maar je leert ook dat het maar een randvoorwaarde is en geen doel op zich. Je medebestuurders hebben meestal allemaal een andere expertise. Daar kun je veel van leren, bijvoorbeeld op het gebied van leidinggeven in vergaderingen."

Ook Teun Aalders (bijna afgestudeerd RA en werkzaam bij PwC, met een nevenfunctie als penningmeester bij het Street Art Museum Amsterdam) benadrukt het leeraspect: "Ik leer heel veel van onze voorzitter, een oude rot in het vak, onder andere over stichtingen. Het gaat bij mijn nevenfunctie ook over heel basale dingen zoals het aanvragen van btw-nummers en het invullen van de btw-aangifte. Normaal controleer ik dat soort zaken als accountant, maar nu moet ik het zelf doen. Volgens mij helpt het heel erg veel in je latere carrière als je ook de andere kant van de tafel al een keer hebt meegemaakt."

Nevenfuncties bieden ook kansen op ontmoetingen met mensen die meestal buiten beeld blijven. "Wat mij betreft leiden nevenfuncties tot een betere worteling in de maatschappij", zegt Erika Marseille. "Ik vraag me bijvoorbeeld af hoeveel accountants wel eens met een vluchteling hebben gesproken." Martin Hoogendoorn vat het nut samen met: "Nevenfuncties helpen om evenwicht te vinden in je eigen tevredenheid."

WORK-LIFE-BALANCE

Slechts één van de geïnterviewden heeft kinderen. Het is onduidelijk of er een statistische relatie bestaat tussen de →

PENNINGMEESTER ZIJN

BIJ EEN GOKSYNDICAAT LIJKT

MIJ BIJVOORBEELD EEN MINDER

VERSTANDIGE KEUZE.'

'AND NOW FOR SOMETHING COMPLETELY DIFFERENT': CONCERTPIANISTE

Natalja Korobanjko is fulltime in dienst bij Deloitte Forensics en is daarnaast een klassiek geschoold professioneel pianiste. Alleen pianospelen vindt zij onvoldoende bevredigend. Vandaar de combinatie. "Accountancy heeft veel gemeen met pianospelen. Je moet in beide vakken met precisie te werk gaan en oog voor detail hebben. Als pianiste streef ik naar perfectie in klanken en noten. De discipline en aanpak zijn wat mij betreft vergelijkbaar met het forensisch onderzoek. Ik merk dat de omgang met mensen ook een pluspunt is. Ik organiseer, boek en presenteer mijn eigen concerten. De presentatie-skills helpen mij ook bij het klantenwerk als accountant. Ik maak lange dagen. Het vereist organisatie en timemanagement, maar uiteindelijk geeft het heel veel energie en een betere focus."

toename van het aantal nevenfuncties en het kinderloos zijn. Het lijkt echter vooral te gaan over het stellen van prioriteiten. Hoogendoorn: "Je kunt ervoor zorgen dat je het in je hoofdfunctie wat minder druk krijgt, door het aantal contracturen terug te schroeven."

Het is ook belangrijk om nevenfuncties te kiezen die dichtbij staan, die men graag doet. Dan is het ook niet erg om er eventueel extra tijd in te steken. Visser: "Als het erop aan komt dan moet je er als bestuurder zijn. Dan kun je je niet verschuilen achter het feit dat je geen tijd hebt. Daarmee moet je bij het accepteren van de functie rekening houden."

VINDT DE BAAS HET GOED?

De Verordening gedrags- en beroepsregels accountants gaat met name in op nevenfuncties voor zover die een strijdig belang opleveren. En de goede naam van de accountant mag niet worden aangetast. Hoogendoorn: "Penningmeester zijn bij een goksyndicaat lijkt mij bijvoorbeeld een minder verstandige keuze."

De organisatie van de hoofdfunctie wil natuurlijk niet negatief worden geassocieerd met de nevenfunctie. Het is dus logisch dat er een soort goedkeuringsprocedure is. Maar er bestaat geen wet van Meden en Perzen op dat gebied. Erika Marseille: "Werkgevers zijn zelf ook vaak een beetje zoekende. Ze weten zich er soms niet goed raad mee. De werkgever wil toch vaak dat je alle tijd en alle energie aan je hoofdfunctie besteedt." Volgens Roxanne Rijnbergen is dat meer afhankelijk van de persoon waarvoor je werkt dan van de organisatie. Het is in ieder geval

'DE WERKGEVER WIL TOCH VAAK DAT JE ALLE TIJD EN ALLE ENERGIE AAN JE HOOFDFUNCTIE BESTEEDT.'

belangrijk om de nevenfuncties met de hoofdfunctie af te stemmen, en vice versa.

NEVENFUNCTIE ALS KANTOORBELEID

Accountantskantoren timmeren al langer aan de weg om zich in te spannen voor de maatschappij. Bij meerdere kantoren bestaan mogelijkheden tot enige flexibiliteit om nevenfuncties goed te kunnen uitvoeren. Maar er zijn ook kantoren die de nevenfuncties zelfs statutair een warm hart toedragen, zoals Dubois & Co. Registeraccountants.

Gido Visser: "Wij hebben als kantoor een eigen CAO en daar staat in dat medewerkers veertig uur per jaar beschikbaar krijgen voor het vervullen van maatschappelijk nuttige nevenfuncties. Die regeling faciliteert en maakt het makkelijker. Het is fijn dat je niet altijd vrije dagen hoeft op te nemen. Die zijn ook nodig om met je gezin de accu op te laden. Maar als je er geen eigen tijd in wilt steken dan moet je er ook niet aan beginnen."

Conclusie van alle geïnterviewden: nevenfunctie, gewoon doen, ook als je jong en onervaren bent! ←

Noot

* Luc Quadackers is eigenaar van Margila en als onderzoeker verbonden aan het Amsterdam Research Center in Accounting (ARCA) van de Vrije Universiteit Amsterdam.